

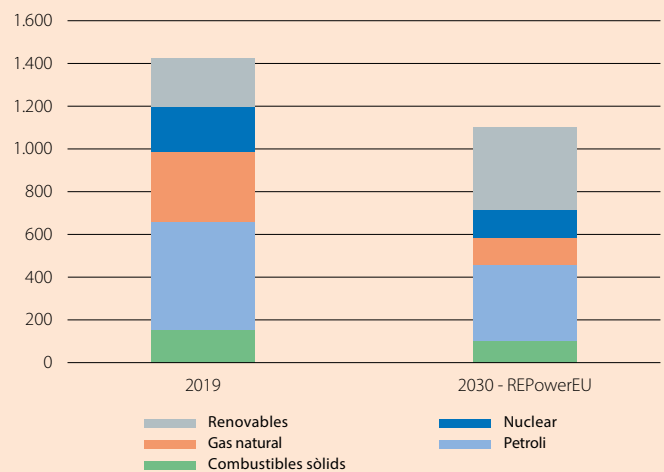
REPowerEU o com accelerar la transició energètica per sobreviure en el nou context geopolític

La guerra a Ucraïna ha estat un punt d'inflexió en les relacions entre la UE i Rússia i ha posat de manifest les greus implicacions de l'elevada dependència europea de les importacions d'energia de procedència russa, sobretot del gas. Conscients que la dependència energètica jugava en contra de la UE, la Comissió va aprovar al maig el pla REPowerEU, amb mesures per accelerar la transició energètica prevista al *Green Deal* i al *Fit for 55*.¹

Deixar de dependre del gas rus, objectiu clau del REPowerEU, tot i que difícil de complir íntegrament a curt termini

Amb el pla REPowerEU, la Comissió va presentar al maig una estratègia clara per eliminar completament la dependència europea dels combustibles fòssils russos el 2027. Així, contemplava un pla específic per substituir les importacions de gas rus a la UE (155 bcm² el 2021) completament el 2027 i en aproximadament dos terços (més de 100 bcm) al final del 2022.³ No obstant això, amb dades fins a l'agost del 2022, la UE ja havia importat un total de 53 bcm de gas rus, de manera que, enguany, la reducció de la dependència russa serà molt possiblement una mica inferior a la fixada al REPowerEU. A curt termini, la Comissió confia principalment en el gas natural liquat (GNL) per substituir el gas rus i estima que les importacions podrien augmentar enguany en 50 bcm,⁴ una meta factible segons les dades disponibles. Brussel·les també confiava que podria substituir més de 50 bcm addicionals el 2022 a través de diferents palanques: més importacions de gas via gasoducte d'altres proveïdors (Noruega, Algèria o l'Azerbaidjan serien els principals), carbó, menys demanda pels preus més elevats, estalvi energètic,⁵ nuclears... Aquests 50 bcm addicionals eren un objectiu una mica ambiciós; per exemple, substituir 10 bcm incrementant les importacions de gas natural procedents de tercers països, exclòs el GNL, no serà fàcil d'assolir (les dades d'importacions des de l'inici d'enguany mostren que no han augmentat). Ateses les evidents dificultats per substituir el gas rus a curt termini, alguns països (Alemanya, els Països Baixos, Àustria i França) estan considerant la possibilitat d'augmentar l'ús de carbó en la generació d'electricitat, malgrat les nocives conseqüències sobre el canvi climàtic i malgrat que entri en contradicció amb els objectius per reduir l'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle establerts per la Comissió.

Unió Europea: fonts de generació d'energia * en l'actualitat i previsions per al 2030 segons REPowerEU
Megatonnes equivalents de petroli

Notes: * Segons la definició d'Eurostat, fa referència a la suma de la producció d'energia primària, de les importacions i de les variacions d'inventaris, a la qual cal restar les exportacions i el proveïment de carburant de vaixells en alta mar. Gràcies a les millores en eficiència energètica, l'oferta energètica total serà inferior el 2030 que el 2019.

Font: Documentació de REPowerEU de la Comissió Europea segons els càlculs d'Eurostat (2019) i de Primes (2030).

És necessari avançar en la integració energètica de la UE

El pla REPowerEU reactiva la posada en marxa de molts projectes energètics que fa temps que estan pendents i que posen l'accent en les connexions transfrontereres per assolir un mercat integrat que asseguri el subministrament d'energia a tots els Estats membres.

A curt termini, el pla se centra en projectes europeus d'interès comú per construir infraestructures de gas amb capacitat de 20 bcm anuals a l'Europa de l'Est i al Bàltic enguany i per donar suport als plans d'Alemanya per a la instal·lació de set plantes flotants de GNL, tres de les quals s'espera que ja estiguin operatives aquest hivern i que se sumarien a la que ja funciona des de l'estiu als Països Baixos. A mitjà termini, es pretén que totes les economies europees tinguin accés a tres fonts alternatives de gas o al mercat global de GNL.

Així mateix, s'emfatitza que es fomentarà una major interconnexió elèctrica de la península ibèrica amb França a través de projectes transversals, com la interconnexió entre Bilbao i Bordeus a través del golf de Biscaia amb la instal·lació d'un cable submarí previst per al 2025⁶ o com les interconnexions també previstes amb Navarra i Aragó. D'altra banda, recentment, també s'ha posat sobre la

1. El *Green Deal* és un pla presentat al gener del 2020 amb actuacions per lluitar contra el canvi climàtic i per aconseguir que, el 2050, Europa sigui el primer continent amb emissions zero. Una primera meta és reduir el 2030 les emissions en relació amb el 1990 en almenys el 55%, i, per assolir aquesta fita, és necessari adoptar noves normes i actualitzar la legislació vigent a la UE, la qual cosa es recull al paquet *Fit for 55* presentat al juny del 2022.

2. Mil milions de metres cúbics. El 2019 les importacions russes van ser de 195 bcm.

3. Malgrat que no donen punts intermedis entre el 2022 i el 2027, s'aniria reduint de manera gradual durant el lustre actual, fins a assolir la substitució total el 2027.

4. Un augment del 60% en relació amb el 2021.

5. Reducció del termòstat dels edificis en 1 °C.

6. Amb aquest cable de 400 quilòmetres, la taxa d'interconnexió entre Espanya i França assoliria el 5%. Espanya avui només pot exportar a la resta del continent, a través de França, el 2,8% de l'electricitat que produeix, però la UE va aconsellar el 2002 que les connexions transfrontereres transportin el 10% de la capacitat de producció elèctrica de cada país.

taula la possibilitat d'interconnexions gasístiques amb França o amb Itàlia. Així mateix, es proposa la homogeneïtzació de la forma de tractar el gas per a la interconnexió amb l'Europa Central (Espanya i França utilitzen un tractament d'odorització diferent al de la resta d'Europa). A més a més, el pla obre la porta al fet que la península exerceixi un paper important en el corredor de l'hidrogen verd: reconeix que pot ser l'actor principal, aprofitant la seva proximitat al nord d'Àfrica, tot i que no aporta detalls concrets sobre com es desplegaria. Es tracta d'inversions quantioses amb un període relativament llarg de maduració, de manera que el principal risc per al seu desenvolupament és que la urgència que imposa la crisi energètica faci que se li acabin dedicant menys fons dels necessaris. La tensió entre el que es pugui desenvolupar a curt i a llarg termini sembla evident.

Un impuls a les renovables amb tres grans triomfadors a mitjà termini: l'hidrogen verd, el biometà i l'energia solar

Sembla clar que, a curt termini, no serà tan senzill aconseguir l'anhelada desvinculació energètica de Rússia. No obstant això, un dels objectius clars del pla REPowerEU és accelerar la transició energètica en els vuit propers anys.

REPowerEU contempla un augment del pes de les renovables en l'oferta energètica de la UE el 2030 de 5 p. p. en relació amb el pla energètic *Fit for 55*, fins al 45% del total, a costa d'una reducció del gas de 7 p. p., fins al 3,3% del total. Aquest increment es basa, principalment, en la intenció d'impulsar a mitjà termini l'hidrogen renovable i el biometà, dues energies renovables que requeriran una inversió elevada en infraestructures i en interconnexions.

Pel que fa a la capacitat energètica instal·lada en renovables, l'objectiu de REPowerEU és augmentar-la el 15,8% en relació amb el marcat al *Green Deal*, gràcies, principalment, a un major impuls de l'energia solar. Així, la capacitat total d'aquesta energia, una font en auge gràcies al gran abaratiment dels costos de producció i d'instal·lació, s'hauria de quadruplicar entre el 2020 i el 2030. A més a més, la Comissió Europea pretén accelerar-ne el desplegament: proposa reduir a tres mesos el temps per concedir els permisos d'instal·lació de plaques solars (en alguns casos, en l'actualitat, es triga fins a un any), suggereix que els Estats membres redueixin l'IVA de les plaques solars i de les bombes de calor, i facilitarà que els nous edificis construïts estiguin perfectament condicionats perquè produeixin energia solar. D'aquesta manera, la Comissió estima que, amb el REPowerEU, les renovables clàssiques (solar i eòlica) podrien substituir en un termini de cinc anys el 13,5% del total de gas rus que importava Europa l'any abans de la guerra (155 bcm); el biometà, l'11%, i l'hidrogen verd, el 17,4% (en aquest cas, en vuit anys).

Finançament: d'on sortiran els diners per finançar el REPowerEU

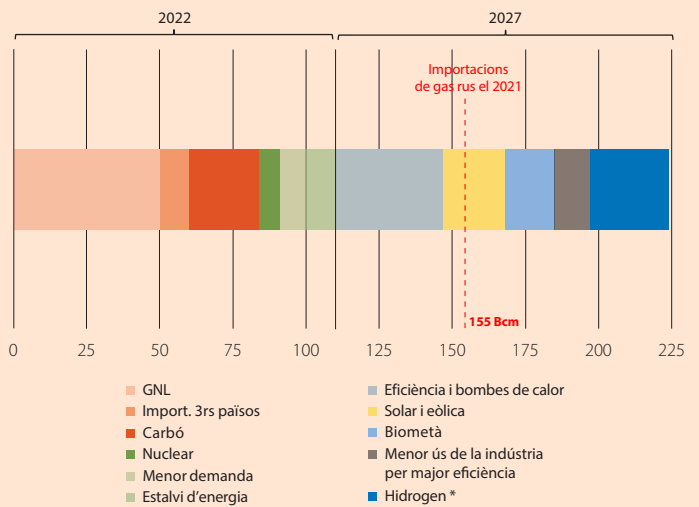
El Pla REPowerEU requerirà unes inversions molt importants: la Comissió calcula uns 300.000 milions d'euros fins al 2030, amb una concentració de 210.000 fins al 2027, la meitat dels quals es destinarien a renovables. Les noves inversions del Pla REPowerEU s'afegiran a les ja plantejades als plans de recuperació i, en bona part, es finançaran per la via dels préstecs als quals els Estats membres poden optar en el marc NGEU. Així, la Comissió espera que 225.000 milions d'euros es financin a través de la partida de crèdits de l'NGEU. Els altres 75.000, fins a cobrir els 300.000, es finançaran a través de subvencions procedents dels fons de cohesió (uns 27.000 milions), de noves subvencions de l'NGEU obtingudes amb la venda de drets d'emissió del sistema de comerç d'emissions de la UE (uns 20.000 milions) i de la Política Agrària Comuna (uns 7.500 milions). En aquest punt, convé assenyalar que la Comissió adopta un paper de mer coordinador d'aquestes polítiques energètiques, de manera que l'èxit del pla dependrà, en gran part, de la voluntat dels Estats membres.

El sector bancari pot jugar un paper crucial en la mobilització dels recursos que permetin assolir les fites del REPowerEU. Pot acompanyar els clients perquè reconeixin aquesta oportunitat, facilitar el finançament de projectes en els diferents àmbits del pla i d'iniciatives en sectors adjacents, i propiciar, així, que els recursos arribin al conjunt del teixit productiu i del territori.

En definitiva, es pretén vincular de manera estreta el REPowerEU amb l'NGEU. No obstant això, l'NGEU va ser dissenyat per superar un tipus de crisi diferent (la de la COVID-19), amb una part dels fons ja distribuïts i assignats, de manera que podria no ser suficient. Caldrà continuar avançant en una resposta fiscal comuna perquè les agendes de l'NGEU i del REPowerEU es compleixin.

Javier Garcia-Arenas i Rita Sánchez Soliva

Unió Europea: substitució de les importacions de gas rus (Bcm de gas)

Nota: * En el cas de l'hidrogen, se substituiria la quantitat mostrada al gràfic el 2030.
Font: CaixaBank Research, a partir de dades de la documentació de REPowerEU.